

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/458/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5614203562
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5614203562.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov senátu JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Adriany Gallovej, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s. r. o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: U. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. P., F., D. XXX/X, zastúpený splnomocneným zástupcom Mgr. Jaroslavom Micenkom, nar. XX.XX.XXXX, bytom D. P., Q. XXXX/XX, o zaplatenie 1.416,41 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 10C/96/2014-81 zo dňa 04.02.2015, takto

rozhodol:

Čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania učené navrhovateľom po vyhlásení rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 10C/96/2014-81 zo dňa 14.02.2015 v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.616,41 Eur od 26.01.2010 do 13.04.2011, zo sumy 1.516,41 Eur od 14.04.2011 do 09.06.2011, zo sumy 1.416,41 Eur od 10.06.2011 do zaplatenia, nepripúšťa.

Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 10C/96/2014-81 zo dňa 14. 02. 2015
p o t v r d z u j e .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh v celom rozsahu zamietol, odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania domáhal, aby súd podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 (v ďalšom texte už len „Nariadenie“) vydal bez pojednávania proti odporcovi rozsudok, ktorým ho zaviazal na zaplatenie žalovanej istiny a príslušenstva. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú odporca vystavil dňa 27.08.2009 na zmenkovú sumu 1.616,41 Eur, keď odporca sa zároveň zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 26.01.2010. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 200,00 Eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Okresný súd vo veci aplikoval Nariadenie, v zmysle ktorého bol navrhovateľ súdom dňa 12.05.2014 (tlačivo B) v zmysle článku 4 ods. 4 Nariadenia vyzvaný na doplnenie tlačiva A v bode 8.1 o skutkové tvrdenia, z akého právneho dôvodu vznikol žalovaný záväzok vrátane predloženia príslušných listinných dôkazov, o špecifikáciu zmenkovej istiny, uvedením jej položiek, pričom pri každej položke je potrebné uviesť jej výšku, dátum a právny dôvod vzniku a o odôvodnenie uplatnených 6% ročných úrokov. Navrhovateľ podaním doručeným súdu dňa 02.06.2014 uviedol, že poskytol súdu dostatočne

jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch, vyplývajúcich z platnej zmenky, ktorej originál súdu predložil. Disponuje len indosovanou zmenkou, iné údaje a listiny k dispozícii nemá. Dňa 12.08.2014 súd tlačivom C v zmysle článku 5 ods. 2 a 3 Nariadenia vyzval odporcu na odpoveď. Odporca v tlačive C uviedol, že pohľadávku navrhovateľa neakceptuje, nakoľko je vymáhaný neoprávnene veľký obnos peňazí. Žiadal, aby vo veci bolo nariadené súdne pojednávanie. Navrhovateľ v odpovedi na vyjadrenie odporcu, doručenej súdu dňa 30.10.2014, uviedol, že postup procesného súdu, ktorým nariadil ústne pojednávanie, považuje za nesprávny, nakoľko konanie podľa Nariadenia je písomné. V podaní doručenom súdu dňa 06.11.2014 navrhovateľ uviedol, že nie je možné pripustiť, aby sa vytvorila osobitná skupina subjektov - spotrebiteľia, u ktorých by sa vtedy účinné právne predpisy vykladali inak ako pre všetky ostatné subjekty. Zdôraznil, že zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Preukazuje jeho nárok, uplatnený v konaní. Taktiež poukázal na zákonné ustanovenie § 17 Zákona zmenkového a šekového, z ktorého vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahu z pôvodným majiteľom. V nadväznosti na uvedené navrhovateľ mal za to, že zmenka je platná, uplatnený nárok je v celom rozsahu dôvodný a navrhol podanému návrhu vyhovieť. V podaní doručenom súdu dňa 03.02.2015 navrhovateľ opätovne poukázal na nesprávnosť procesného postupu súdu, keď vo veci nariadil ústne pojednávanie.

Odporca s podaným návrhom nesúhlasil. Jeho splnomocnený zástupca poukázal na to, že sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah a konanie navrhovateľa hrubým spôsobom odporuje dobrým mravom, nakoľko obchádza zákon tým, že potom, ako mu bol návrh na exekúciu zamietnutý, postúpil pohľadávku do zahraničia a opätovne sa pokúša dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky. Navyiac poukázal aj na personálne prepojenie ako aj prepojenie samotného splnomocneného zástupcu, ktorý zastupoval aj obchodnú spoločnosť Pohotovosť. Žiadal podaný návrh ako nedôvodný zamietnuť. Už v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 29.01.2015 uviedol, že vzťah, ktorý vznikol medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom na základe zmluvy o úvere je jednoznačne spotrebiteľský právny vzťah. Zabezpečenie pôvodného záväzku nemá vplyv na charakter vzťahu ako spotrebiteľského a je naň potrebné vždy aplikovať spotrebiteľské právne normy. Keďže veriteľ mohol zabezpečiť svoju pohľadávku zmenkou len do výšky 210,00 Eur je preto vyplnená zmenka absolútne neplatná. Viaceré dojednania v zmluve o úvere sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, najmä dohoda o vyplnení zmenky v nadväznosti na dojednanie 0,25 % denných zmenkových úrokov. Navyše vo veci rozhodol Stály rozhodcovský súd spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., rozhodcovským rozsudkom zo dňa 25.02.2011 a preto bráni navrhovateľovi v priznaní nároku aj prekážka res iudicata.

Súd v súlade s ust. § 101 ods. 2 O.s.p. vykonal pojednávanie v neprítomnosti navrhovateľa a jeho splnomocneného zástupcu, ktorým bolo predvolanie na súdne pojednávanie riadne a včas doručené. Splnomocnený zástupca navrhovateľa svoju neúčast' na súdnom pojednávaní ospravedlnil, uviedol, že nemá námietky, aby sa pojednávalo bez jeho účasti a jeho odročenie nežiadal. Poukázal na to, že procesný postup súdu hodnotí ako nesprávny z dôvodu, že bolo nariaďované ústne pojednávanie. Súd vo veci konal a rozhodol v neprítomnosti navrhovateľa a v tejto súvislosti uviedol, že podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je zásadne písomné. Súd nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Keďže odporca požiadal o nariadenie súdneho pojednávania, súd pojednávanie vo veci nariadil, na ktorom vykonal dokazovanie a vo veci rozhodol.

Odporca pri výsluchu na súdnom pojednávaní zdôraznil, že peniaze si požičal, avšak zmenku nepodpisoval, bolo mu povedané, že sa jedná o spotrebiteľský úver, o zmenke nikto nehovoril. Podpisovalo sa narýchlo, bolo mu povedané, že podpisuje úver, ktorý mu aj vyplatili. Pri podpisovaní mu bolo povedané, že pokiaľ by úver nesplácal, má podpísať ešte ďalšiu listinu, v zmysle ktorej mu budú vykonávané zrážky z platu. Učinil určité čiastočné úhrady, následne sa dohodli na splátkach, ale keď následne videl ako splátky narastajú, prestal úver splácať.

Okresný súd v ďalšej časti odôvodnenia rozsudku s poukazom na vykonané listinné dôkazy (zmenkou a obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 6Er/1400/2010) a citujúc viaceré ustanovenia Nariadenia, Zmenkového a šekového zákona (v ďalšom texte už len „zák. č. 191/1950 Zb.“), ako i ustanovenia zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch konštatoval, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný. Navrhovateľ si uplatnil nárok právnym dôvodom nároku vyplývajúceho zo zmenky. Zmenku, z ktorej si navrhovateľ uplatnil žalovaný nárok, nadobudol indosamentom (rubopisom) od obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. Zmenka mala povahu zabezpečovacej zmenky, čo potvrdzuje údaj na zmenke, totožný s číslom zmluvy o úvere, uzavretej medzi odporcom a obchodnou spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. a vyplýva aj z článku 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom

vznikol spotrebiteľský právny vzťah podľa § 52 Občianskeho zákonníka. Uvedená skutočnosť je nepochybná zo zmluvy o úvere, ktorá je súčasťou pripojené exekučného spisu. Odporca ako dlžník je v zmluve označený ako fyzická osoba jeho rodným číslom a údajom o bydlisku, pričom zmluvu neuzatváral v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (hoci aj v zmluve bolo označené, že úver je poskytovaný na výkon zamestnania, nepreukazuje to bližšie, na aký účel bol úver poskytnutý a už vôbec nie skutočnosť, že by bol poskytnutý odporcovi inak ako spotrebiteľovi), veriteľ pri uzatváraní zmluvy konal ako podnikateľ, ktorého predmetom činnosti je aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Vzhľadom na charakter a obsah zmluvy, jednalo sa o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa aplikovali ustanovenia zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov, účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa § 4 ods. 2 písm. h), j), k) citovaného zákona musí zmluva o spotrebiteľskom úvere ako obligatórne náležitosti obsahovať údaje o ročnej úrokovej sadzbe, ročnej percentuálnej miere nákladov ako aj priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver. Zákonné ustanovenie § 4 ods. 3 cit. zákona pritom absenciu uvedených údajov v spotrebiteľskej zmluve sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. Keďže úverová zmluva uvedené náležitosti neobsahovala, považoval sa úver, poskytnutý odporcovi, za bezúročný a bez poplatkov. Navrhovateľovi preto vzniklo len právo na vrátenie sumy poskytnutého úveru, t.j. 700,00 Eur. Samotná zmenka však bola vyplnená na sumu 1.616,41 Eur, čo je viac ako 2-násobok poskytnutej sumy úveru. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť preto zmenka bola vyplnená v rozpore so zákonným ustanovením § 4 ods. 6 cit. zákona, podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. V dôsledku uvedenej skutočnosti je zmenka neplatná (ak by totiž odporca nezaplatil na úver žiadnu sumu, mohla byť zmenka vystavená na sumu nezaplatenej istiny vo výške 700,00 Eur a príslušenstva vo výške maximálne vo výške 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, t.j. 210,00 Eur, spolu 910,00 Eur). Napriek uvedenej skutočnosti spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. ako majiteľ zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka (odporcu), vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy, indosoval uvedenú zmenku (bez postúpenia samotnej pohľadávky zo zmluvy o úvere, ktorú zabezpečovala) na navrhovateľa, čím došlo k zhoršeniu postavenia odporcu vo vzťahu k veriteľovi zo zmluvy o úvere, najmä pokiaľ ide o obranu voči uplatneným nárokom zo zmluvy. Pokiaľ ide o „nevedomosť“ navrhovateľa pri nadobúdaní zmenky od jej pôvodného majiteľa, že koná na škodu odporcu, táto sa javí veľmi nepravdepodobná. Aj vzhľadom na medializáciu obchodných praktík spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. ako aj konštantnú rozhodovaciu súdov Slovenskej republiky v exekučných veciach oprávneného Pohotovosť, s.r.o., mal súd za to, že navrhovateľ pri zachovaní minimálnej miery opatrnosti pri nadobúdaní zmenky od pôvodného majiteľa mal a mohol vedieť, že sa jedná o zmenku zabezpečovaciu, ktorej funkciou bolo zabezpečenie záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, teda konal na škodu odporcu ako dlžníka.

Pokiaľ odporca namietal, že vo veci už bolo rozhodnuté rozhodcovským rozsudkom, preto je daná prekážka rozhodnutej veci, súd uvedenú skutočnosť preukázanú nemal. Rozhodnutie rozhodcovského súdu bolo vydané orgánom, ktorý na jeho vydanie nemal právomoc z dôvodu absencie písomnej formy rozhodcovskej doložky, ktorá bola dojednaná len vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, ktoré nespĺňajú písomnú formu právneho úkonu.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Odporcovi, v celom rozsahu úspešnému v konaní, vzniklo právo na náhradu trov konania. Nakoľko odporca si náhradu trov konania neuplatnil, súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že jeho návrhu sa v celom rozsahu vyhovie. Odvolaním napádal rozsudok okresného súdu z dôvodu, že konanie, ktoré predchádzalo vydaniu rozsudku, má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v konaní mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, a tiež z dôvodu, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podstata rozsiahleho odvolania navrhovateľa spočívala v tvrdení, že požiadavka okresného súdu na doplnenie návrhu bola irelevantná, čo vysvetlil v odpovedi na výzvu súdu. V súlade s konštantnou judikatúrou českých a slovenských súdov je zmenka samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a pokiaľ okresný súd sa zaoberal jednotlivými ustanoveniami zák. č. 191/1950

Sb., odignoroval predmet sporu. Nesúhlasil s názorom okresného súdu, že súd bol v tomto konaní oprávnený z úradnej činnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah. Nakoľko súd v tomto smere neuviedol žiadne konkrétne argumenty, je potrebné jeho rozhodnutie považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné. Skutočnosť o existencii iného vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom v predmetnom konaní netvrdil, a preto nebol v tomto smere nositeľom dôkazného bremena. Súd si sám vytvoril pochybnosť (nie reálny poznatok z vykonaného dokazovania, ale čistý, ničím nepodložený dohad) o tom, že by medzi predchádzajúcim majiteľom zmenky a odporcom mohol existovať iný záväzkový vzťah, než aký je predmetom tohto súdneho konania. Okresný súd ignoroval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb., z ktorého vyplýva, že odporca nie je vo všeobecnosti oprávnený vznášať kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky. Odporca podľa označeného ustanovenia síce môže vzniesť určité námietky, ale dôkazné bremeno je na ňom. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu žiadnych námietok nebolo, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci, a preto okresný súd nebol legitimovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Okresný súd v rozpore s označeným ustanovením O.s.p. vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi (úverovou zmluvou, exekučným spisom), ktoré dokazovanie účastníci sporu nenavrhovali. Ak navrhovateľ v konaní predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, súd mal rozhodnúť o jeho nárokoch len z tohto ním predloženého dôkazu. Odporca mohol na základe článku 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté. Navrhovateľ v súvislosti s právnym posudzovaním zmenky a nárokov z tohto cenného papiera poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002, sp. zn. 25 Cdo/1839/2000, podľa ktorého zmenkový záväzok je celkom samostatný a oddelený od záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku. Nakoľko zmenkový záväzok je priamy, bezprostredný, nesporný, abstraktný, samostatný a celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky, súd nemôže od navrhovateľa požadovať, aby preukázal vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom. Navrhovateľ poukázal i na § 17 zák. č. 191/1950 Sb. (ktorým sa obsahovo prebral článok 17 Ženevského dohovoru o jednotnom zmenkovom zákone), ktorý zakotvuje zásadu zmenkového práva v tom smere, že dlžník zo zmenky v zásade nemôže vznášať určité námietky následnému majiteľovi zmenky. Navrhovateľ v závere odvolania citoval pasáže z niektorých rozhodnutí odvolacích súdov (Krajský súd v Prešove, v Banskej Bystrici).

Odporca vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Tvrdenia navrhovateľa v odvolaní označil za zavádzajúce a účelové. Je nesporné, že vzťah, ktorý vznikol medzi navrhovateľom a právnym predchodcom odporcu na základe zmluvy o úvere č. 500400027 je jednoznačne spotrebiteľský právny vzťah, na ktorý je nutné aplikovať normy spotrebiteľského práva. Zabezpečenie pôvodného záväzku zmenkou nemá vplyv na spotrebiteľskú stránku vzťahu, nakoľko zabezpečením poskytnutého úveru v rámci spotrebiteľských vzťahov nemôže dôjsť k prekvalifikovaniu spotrebiteľskej zmluvy na nespotebiteľskú. S poukazom na ust. § 52 ods. 2, § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch dal do pozornosti, že viaceré dojednania v zmluve o úvere sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a to okrem iného hlavne dohoda o vyplnení zmenky v nadväznosti na dojednanie 0,25 % denných zmenkových úrokov, ktoré predstavujú 91,25% ročné úroky, pričom táto výška úrokov je v hrubom rozpore s dobrými mravmi a možno ich označiť za úžeru. Takto dojednaná dohoda o vyplnení zmenky ako aj dojednaná výška úrokov je neprijateľnou podmienkou a ako taká je absolútne neplatná. Zároveň sa odporca odvolával aj na smernicu Rady č. 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pričom táto smernica bola implementovaná aj do slovenského právneho poriadku. Zároveň judikatúra Súdného dvora rešpektujúc verejný záujem na ochranu spotrebiteľa pred nekalými zmluvnými podmienkami odvodila povinnosť vnútroštátneho súdu chrániť spotrebiteľov ex officio. V konaní bolo nesporne preukázané, že zmenka, o ktorú sa opiera návrh navrhovateľa je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká je absolútne neplatná, a teda celý návrh je nedôvodný. V uvedenej súvislosti dal opätovne do pozornosti, že vo veci už rozhodol Stály rozhodcovský súd spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., a to rozhodcovským rozsudkom SR 06142/2010 zo dňa 25.02.2011, pričom na základe tohto rozsudku bolo začaté exekučné konanie sp. zn. 6Er/1400/2010, ktoré však bolo pre nezákonnosť rozsudku, ktorý priznal plnenie na základe aj v tomto konaní žalovanej zmenky súdom ex officio zastavené. Odhliadnuc od skutočnosti, že odporca žiadnu zmenku nepodpisoval, je celkom zrejmé, že zmenka má jednoznačne charakter zabezpečovacej zmenky. Navyše odporca bol obchodným zástupcom spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. uvedený do omylu, keď mu boli zaradom predkladané posledné strany písomností na podpis bez toho, aby mal možnosť si ich preštudovať a vyslovene bol ubezpečený, že jediný zabezpečovací prostriedok zo strany veriteľa je dohoda o zrážkach zo mzdy. V žiadnom prípade nemal vedomosť o tom, že by mal podpísať zmenku ako samostatný

záväzok, ktorý bude vymáhaný samostatne okrem dlžnej úverovej sumy. Konanie navrhovateľa ako aj spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. označil za konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Procesný postup okresného súdu, ktorý vo veci nariadil ústne pojednávanie označil za správny a zákonný, a preto žiadal rozsudok okresného súdu potvrdiť.

V priebehu odvolacieho konania navrhovateľ zobral návrh späť v časti o zaplatenie zmenkového úroku v rozsahu 0,19 % denne (pôvodne žiadaný 0,25 % zmenkový úrok denne) s tým, že zotrváva na zmenkovom úroku vo výške 0,06 % denne.

Krajský súd vyzval odporcu, aby súdu oznámil, či s čiastočným späťvzatím návrhu súhlasí. Odporca podaním doručeným krajskému súdu dňa 16.02.2016 oznámil, že nesúhlasí s čiastočným späťvzatím návrhu zo strany navrhovateľa, a to predovšetkým s poukazom na doterajšie konanie navrhovateľa, ktoré označil za nezákonné a odporujúce dobrým mravom. Nemá istotu, že po ukončení tohto sporu nebude navrhovateľ žalovať časť zmenkových úrokov, ktorých sa späťvzatie týka. Celý žalobný návrh označil za nezákonný a konanie navrhovateľa za odporujúce dobrým mravom až do takej miery, že už sám navrhovateľ si uvedomuje nezákonnosť svojho návrhu a tento berie čiastočne späť.

Podľa ust. § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Navrhovateľ môže vziať návrh na začatie konania späť, a to aj sčasti, i po rozhodnutí súdu prvého stupňa, avšak iba do tej doby, pokiaľ toto rozhodnutie sa nestalo právoplatným. Čiastočné späťvzatie návrhu bolo súdu doručené potom, ako bol rozsudok okresného súdu dňa 14.02.2015 vyhlásený. Rozhodnutie o čiastočnom späťvzatí návrhu na začatie konania, ku ktorému došlo po rozhodnutí súdu prvého stupňa, je závislé na stanovisku druhého účastníka. Ak druhý účastník s čiastočným späťvzatím návrhu nesúhlasí, odvolací súd čiastočné späťvzatie návrhu nepripustí. Dôvody nesúhlasu druhého účastníka neskúma. Vzhľadom na to, že odporca vyjadril nesúhlas s čiastočným späťvzatím návrhu navrhovateľa, odvolací súd rozhodol tak, že čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania v rozsahu uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne nepripustil.

Následne sa krajský súd zaoberal rozsudkom okresného súdu, ktorý bol napadnutý odvolaním navrhovateľa.

Krajský súd, ako súd odvolací (§10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201, § 204 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok okresného súdu je vecne správny.

Podstata odvolacích námietok navrhovateľa spočívala v tvrdení, že okresný súd nebol oprávnený z úradnej činnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah z dôvodu, že nárok bol uplatnený na základe zmenky, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom akcesorickej povahy. Ak navrhovateľ v konaní predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, súd mal rozhodnúť o jeho nárokoch len z tohto ním predloženého dôkazu. Súd nemôže vzhľadom na charakter zmenky od navrhovateľa požadovať, aby preukázal vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporcom.

Odvolací súd považuje odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné.

Odvolací súd poukazuje predovšetkým na spoločné stanovisko Občiansko-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR a Obchodného kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. októbra 2015 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2015 pod č. 93. Z bodu II. tohto stanoviska vyplýva, že ak je vystaviteľom blanko zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve. Najvyšší súd SR v odôvodnení k uvedenému spoločnému stanovisku poukázal, že vo vzťahu k aplikácii Nariadenia (Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) možno konštatovať, že

toto nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesno-právne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku, predovšetkým aplikáciu znalostí určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety) a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní či ochrany dobrých mravov. Z Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Aj v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrhu také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu, návrh zamietne. Z procesného hľadiska teda k návrhu môže súd pristupovať s rovnakou mierou ingerencie ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenému v konaní pred súdom, riadiac sa len osobitnými pravidlami týkajúcimi sa určitej časovej náročnosti v zmysle uložených lehôt podľa Nariadenia. Súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Keďže navrhovateľ v posudzovaných prípadoch nežiadal vydanie zmenkového platobného rozkazu, tak nariadenie je len procesný prostriedok, ktorý konanie urýchľuje, ale nebráni postupovať s rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa vykonaním potrebného dokazovania. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 Smernice 87/102/EHS. Všeobecne je potrebné rešpektovať základnú zmenko-právnu doktrínu, že zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Vzhľadom na abstraktnosť cenného papiera žalovaný, pokiaľ je spotrebiteľom, mal by túto skutočnosť namietat'. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa. V tejto súvislosti poukázal Najvyšší súd SR na rakúsku právnu prax ako aj nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl/ÚS16/12 zo dňa 16.10.2012. Najvyšší súd SR konštatoval, že nemá dôvod odkloniť sa od takýchto všeobecne akceptovaných výkladových pravidiel členských štátov EÚ. Tu je potrebné tiež akcentovať už v citovanom českom náleze vyslovené pravidlo, že zákaz zneužitia práva je silnejší než dovoľenie dané právom, a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

Navrhovateľ uplatnil v danom prípade nárok na základe zmenky, na ktorú sa vzťahuje špeciálny zákon, Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Sb.

Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa konkrétna osoba (zmenkový dlžník) zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase vyplývajúcom zo zmenky čiastku zmenkou určenú s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné. Abstraktnosť záväzku pritom znamená, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti než na splnenie formalít, ktoré predpisuje, pričom nie je možné skúmať ani hospodárske dôvody jej vzniku. Nespornosť záväzku zo zmenky sa prejavuje tým, že majiteľ zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na zaplatenie ani neskôr pri jej vymáhaní preukazovať nič iné, než to, že je vlastníkom zmenky. Nemá dôkaznú povinnosť preukazovať, že mu povinný zo zmenky skutočne dlží zmenkovú sumu. Zo zmenky vzniká celkom samostatný záväzkový vzťah, ktorý existuje nezávisle na hospodárskom dôvode jej vzniku. Výnimku zo zásady takto zvýšenej nespornosti abstraktnosti zmenkového záväzku tvorí preukázaná námietka dlžníka, že posledný majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na škodu dlžníka.

Uvedené zásady vyplývajú zo Zmenkového a šekového zákona č. 191/1950 Sb. ako zákona špeciálneho. Sú však nemôže akceptovať výkon práva účastníka na základe Zmenkového a šekového zákona, pokiaľ tento účastník výkon práva zneužíva na škodu iného účastníka (spotrebiteľa). Takémuto výkonu práva súdy nemôžu poskytnúť právnu ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

Povahu špeciálnej úpravy má však aj úprava ochrany spotrebiteľa vyplývajúca jednak z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj z osobitných špeciálnych zákonov (napr. zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa). Súdy sú povinné z úradnej povinnosti poskytnúť spotrebiteľovi v súdnom konaní právnu ochranu tak ako vyplýva z vnútroštátneho práva a z ustanovení Smernice 93/13/EHS. Táto právna ochrana musí byť spotrebiteľovi poskytnutá aj pri vymáhaní nárokov zo zmenky, ako to vyplýva aj z citovaného spoločného stanoviska Najvyššieho súdu SR. Ochrana spotrebiteľa akcentuje aj právna

úprava Zákona zmenkového a šekového, keď v znení účinnom do 31.12.2010 umožňovala v striktnom stanovenom rozsahu používať zmenky aj v spotrebiteľských vzťahoch a od 01.01.2011 sa zmenka v spotrebiteľských vzťahoch používať nemôže, pričom na prejednávanej veci je potrebné aplikovať hmotno-právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola v konaní uplatnená zmenka vystavená.

Navrhovateľ si uplatnil žalovaný nárok v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007. Ide však len o procesný prostriedok pre uplatnenie nároku. Z Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Z článku 4 bod 4 Nariadenia vyplýva možnosť súdu, ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená, alebo návrh neprípustný, alebo ak navrhovateľ tlačivo v návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty, návrh zamietnuť. Tento postup je možný aj v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrhu také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu alebo nedôjde k jeho doplneniu, alebo oprave v rámci určenej lehoty.

V prejednávanej veci okresný súd nepostupoval v rozpore s Nariadením pokiaľ nariadil vo veci pojednávanie, keďže odporca požiadal o nariadenie súdneho pojednávania. Súd môže žiadať účastníka o nariadenie ústneho pojednávania odmietnuť len ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania, čo v prejednávanej veci súd preukázané nemal, keďže odporca sa bránil skutočnosťou, že je spotrebiteľom.

Okresný súd v rámci svojej úradnej činnosti zistil (pripojením vlastného spisu sp. zn. 6Er/1400/2010), že zmenka, ktorá bola priložená k návrhu na začatie konania, bola vystavená na zabezpečenie spotrebiteľského úveru poskytnutého veriteľom Pohotovosť, s.r.o. Bratislava pri výkone podnikateľskej činnosti dlžníkovi U. J., ktorý bol identifikovaný rodným číslom a adresou trvalého bydliska. Výška úveru bola v úverovej zmluve č. 500400015, uzavretej dňa 27.08.2009 dohodnutá na 700,00 Eur. Výška poplatku 680,00 Eur, t.j. celkovo 1.380,00 Eur v 12 mesačných splátkach po 115,00 Eur. Túto skutočnosť navrhovateľ nespochybnil.

Pri takomto zistení, že účastníkom na strane odporcu je spotrebiteľ, bolo povinnosťou okresného súdu preskúmať uplatnený nárok v zmysle zásad spotrebiteľského práva na ochranu slabšieho účastníka právneho vzťahu.

Podľa názoru krajského súdu bolo povinnosťou navrhovateľa vyplývajúcou z článku 4 bod 4 Nariadenia na výzvu súdu doplniť alebo opraviť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávku o údaje uvedené okresným súdom v tlačive B (č.l. 9-11 spisu), keďže išlo výlučne o skutočnosti a listiny, ktoré súviseli s poskytnutím ochrany spotrebiteľovi, na ktorú je súd povinný z úradnej povinnosti prihliadať. Navrhovateľ na výzvu súdu žiadne údaje nedoplnil. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu a napadnutý rozsudok potvrdil s tým, že postup navrhovateľa pri výkone práva považuje za rozporný s dobrými mravmi, a preto mu nemôže poskytnúť právnu ochranu. Úlohou súdu je dosiahnuť spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi účastníkmi (§1 O.s.p.). Navrhovateľ je nástupcom práv zo zmenky po spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. Odvolaciemu súdu je z úradnej činnosti známe, že už v minulosti táto spoločnosť využívala viaceré nekalé praktiky, pre ktoré jej bola odopretá súdna ochrana. Odvolací súd podotýka, že veriteľ ako dodávateľ finančnej služby (oproti neznalému spotrebiteľovi) s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Navrhovateľ ako nadobúdateľ zmenky zabezpečujúcej záväzok spotrebiteľa musel počítať s tým, že nárokom majúcim svoj základ v nekalej podmienke a jej použití, súd nemôže poskytnúť právnu ochranu. Obidve spoločnosti Pohotovosť s.r.o. ako aj navrhovateľ sú prepojené cez spoločného právneho zástupcu spoločnosť Fridrich Paľko, s.r.o. Navrhovateľovi preto musela byť zrejma spotrebiteľská povaha úverovej zmluvy zabezpečenej zmenkou. Keďže zmenky obsahujú priamy odkaz na úverovú zmluvu, musel si byť teda vedomý osobitnej ochrany, ktorá na spotrebiteľov dopadá. Takýto výkon práva nemôže požívať v právnom štáte právnu ochranu.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Odporca bol úspešným účastníkom odvolacieho konania, trovy odvolacieho konania si však neuplatnil a

z obsahu spisu mu vznik trov nevyplýva. Odvolací súd preto odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.